

Vergeet de herbergzaamheid niet ...

Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend engelen geherbergd.

Hebreeën 13:2

Gastvrijheid was in het oude oosten heel belangrijk. Wij, nuchtere Nederlanders, staan over het algemeen niet bekend als bijzonder 'gastvrij'. Wanneer iemand onverwacht bij ons op bezoek komt, is het niet vanzelfsprekend dat we hem of haar ook uitnodigen voor de maaltijd. Dat is niet zozeer een kwestie van onhartelijkheid; we doen het eenvoudigweg niet omdat wij dat niet gewend zijn. In veel Oost-Europese, Arabische en Afrikaanse landen is dat anders. Daar is het gebruikelijk dat gasten pas mogen vertrekken nadat zij zich te goed hebben gedaan aan een royale maaltijd. Volksaard en traditie spelen hierin een grote rol.

In deze landen zijn niet alleen rijke mensen gastvrij. Er zijn voorbeelden te noemen van christenen in Oost-Europa die – kort na de val van de Muur (1989) – hun zuinig bewaarde macaroni of rijst die ze inmiddels uit West-Europa hadden ontvangen, gebruikten om aan hun gasten voor te zetten. Ze spaarden, ondanks hun armoede, de lekkernij uit eigen mond. Sommige Hollanders kregen op die manier een koekje van eigen deeg. Andere Oost-Europese christenen leenden soms voedingsmiddelen van familie of vrienden voor hun gasten. Het gebeurde wel dat ze zelf in de daarop volgende weken alle eindjes aan elkaar moesten knopen om de geleende spullen weer terug te kunnen geven. Over gastvrijheid gesproken!

Hoe gastvrij zijn wij?

Ongetwijfeld heeft het een en ander te maken met de cultuur waarin zij en wij zijn opgegroeid. Toch moeten we erkennen dat wij, Nederlanders, meer gericht zijn op onszelf, op ons gezin en eventueel nog op de kerk. Gelukkig kan van ons niet gezegd worden dat wij niets kunnen missen voor onze medemens in nood. Over het algemeen wordt er via collecten en acties ruimhartig gegeven als dat nodig is. Dat is ook de ervaring van het Deputaatschap Bijzondere Noden. Met name als er gecollecteerd wordt bij rampen (tsunami, aardbeving, overstromingen of ander natuurgeweld) stromen de giften via de kerken binnen. Daar zijn we erg dankbaar voor!

Ondanks dat kunnen we er niet omheen dat wij als West-Europeanen over het algemeen in praktische zin minder gastvrij zijn. We hebben een druk leven en een volle agenda. Gastvrijheid past niet helemaal in ons zakelijke, individualistische leven. Misschien is het daarom toch goed om er eens bij stil te staan en over na te denken. Wat zouden wij hierin kunnen veranderen? Hoe kunnen wij de Bijbelse gedachte over 'herbergzaamheid' of 'gastvrijheid' gestalte geven? Wat vraagt de Heere daarin van ons? Want de woorden 'vergeet de herbergzaamheid niet' zijn niet alleen aan de Hebreeën gericht. Ze komen ook ons...

Apostolische brieven

In de nieuwtestamentische gemeenten zijn het niet alleen de Hebreeën die opgeroepen worden tot herbergzaamheid. Paulus schrijft bijvoorbeeld aan de gemeente te Rome: "Deelt mede tot de behoeften der heiligen. Tracht naar herbergzaamheid" (Rom. 12:13). Wanneer hij Timotheüs schrijft over de voorwaarden waaraan ouderlingen en diakenen moeten voldoen, schrijft de apostel: "Een opziener dan moet onberispelijk zijn, (...) gaarne herbergende" (1 Tim. 3:2a). Titus krijgt eveneens een brief van Paulus waarin hij hem erop wijst dat een opziener iemand is die 'gaarne herbergt' (Tit. 1:8a). En om niet meer te noemen, de apostel Petrus houdt de gemeenten van Klein-Azië voor: "Zijt

herbergzaam jegens elkander, zonder murmureren” (1 Petr. 4:9). In allerlei toonaarden klinkt de oproep tot gastvrijheid, zowel tot de eerste christenen als tot ons in de 21e eeuw.

Oude Testament

Lang voordat de apostelen opriepen tot herbergzaamheid, kreeg het volk Israël al instructies van de Heere hoe zij moesten omgaan met de ‘vreemdeling’. Mozes schreef in Exodus 22:21: “Gij zult ook de vreemdeling geen overlast doen, noch hem onderdrukken; want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypteland.” Met andere woorden: De Israëlieten mochten vreemdelingen niet onderdrukken of uitbuiten. Ze waren immers zelf vreemdelingen geweest in Egypte. In Deuteronomium 14 volgen nog duidelijker instructies. Daar is niet alleen sprake van het verbieden van uitbuiting van de vreemdeling, maar daar wordt zelfs gesproken van zorg voor de vreemdeling. “Zo zal komen de Leviet, dewijl hij geen deel noch erve met u heeft, en de vreemdeling en de wees en de weduwe die in uw poorten zijn. En zullen eten en verzadigd worden; opdat u de HEERE uw God zegene in al het werk uwer hand, dat gij doen zult.” In dat Bijbelhoofdstuk geeft Mozes namens de Heere de opdracht aan de Israëlieten om elke drie jaar een tiende deel van de opbrengst bij de poort van de stad te brengen. Dat deel is bestemd voor de Levieten, de vreemdelingen, de wezen en de weduwen. In Leviticus 19:33 wordt het volk opnieuw vermaand om de vreemdeling niet te onderdrukken. “En wanneer een vreemdeling bij u in uw land als vreemdeling verkeren zal, gij zult hem niet verdrukken.” In vers 34 klinkt ten slotte het bevel om de vreemdeling lief te hebben. Dat gaat nog wat verder. “De vreemdeling, die als vreemdeling bij u verkeert, zal onder u zijn als een inboorling van ulieden; gij zult hem liefhebben als uzelfen.” Vreemdelingen mogen dus niet onderdrukt worden. Ze moeten behandeld worden zoals Israëlieten elkaar en zichzelf behandelden. De Heere onderstreepte dit door eraan toe te voegen: “Ik ben de HEERE uw God.”

Nieuwe Testament

De Heere Jezus heeft ons tijdens Zijn omwandeling op aarde ook duidelijk onderwijs gegeven over de manier waarop we met vreemdelingen moeten omgaan. Lees in dit verband Mattheüs 25:31-46. Hij wees er ook op toen Hij was uitgenodigd voor een maaltijd bij één van de leiders van de Farizeeën. Men hoopte Hem tijdens die bijeenkomst te kunnen beschuldigen van een overtreding van hun wetten. Nadat Hij ervoor gewaarschuwd had om vooral niet de voornaamste plaats te willen innemen aan de tafel, maar de laagste, volgde Zijn expliciete onderwijs over gastvrijheid. We lezen in Lukas 14:2: *‘En Hij zeide ook tot degene die Hem genood had: Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zo roep niet uw vrienden, noch uw broeders, noch uw magen, noch uw rijke geburen; opdat ook dezelve u niet te eniger tijd wedernoden, en u vergelding geschiedde. Maar... wanneer gij een maaltijd zult houden, zo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden. En gij zult zalig zijn, omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der rechtvaardigen.’* We mogen dus niet gastvrij zijn omdat het óns een goed gevoel geeft, omdat het voor ons prettig is of omdat we er zelf beter van kunnen worden. Nee, christelijke gastvrijheid richt zich op de ánder. Deze gastvrijheid vraagt niet om een beloning. Integendeel. Het is een hartelijkheid die voortkomt uit een oprecht hart, uit liefde tot de Heere en uit liefde tot onze naaste. Dan hebben we oog voor onze medemens. We zijn allemaal schepselen van dezelfde God. In Zijn oog is de één niet meer dan de ander. Voor Hem zijn we allemaal gelijk. Ongeacht afkomst, status, eer en rijkdom. We zijn allemaal mensen die kortere of langere tijd hier op aarde zijn om ons voor te bereiden op de eeuwige toekomst. Daarbij vallen rangen en standen weg. Dan kunnen wij ons niet verheffen boven mensen die onder de meest erbarmelijke omstandigheden proberen te overleven. Dan kunnen we alleen beschaamd zijn, dat wij zelf zo veel van de Heere krijgen. Terwijl wij niet beter zijn dan anderen die in diepe ellende verkeren!

Oosterse gastvrijheid

Het Nieuwe Testament spreekt ook op meerdere plaatsen over ‘gastvrijheid’. Bekend is dat de Heere Jezus – Die Zelf geen dak boven Zijn hoofd had en geen steen waarop Hij Zijn hoofd kon neerleggen – hartelijk welkom was in het huis van Martha, Maria en Lazarus te Bethanië. Deze drie godvrezende

mensen hebben alles voor hun Meester over gehad. In de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan wordt de barmhartige man met ontferming bewogen als hij de - voor hem vreemde - man half dood aan de kant van de weg ziet liggen. Hij aarzelt geen moment. Hij verbindt zijn wonden, giet er olie en wijn in. Hij tilt de verwonde man op zijn ezel en brengt hem bij een herbergier. Hij betaalt zelfs geld aan de waard zodat deze de vreemde man kan verzorgen als hij zelf allang vertrokken is. Als dat geen gastvrijheid is!

Uitzichtloos

In Nederland leeft het merendeel van de mensen in redelijke welvaart. Er zijn in haast alle gevallen sociale voorzieningen. Zelfs voor de vreemdelingen en/of asielzoekers is er een vangnet via de burgerlijke gemeenten. Sinds 2015 is de vluchtelingenstroom van mensen die onderdak zochten in Europa nog heftiger geworden dan voorheen. Wereldwijd zijn momenteel 70 miljoen mensen op de vlucht. Dat is ruim vier keer het aantal inwoners van Nederland! Een aanzienlijk deel daarvan komt naar Europa. Het zijn zeker niet allemaal 'gelukszoekers' die naar ons continent willen komen. Onder hen zijn veel mensen die geen andere keus hadden dan vluchten. Vanwege hun geloof, oorlogsgeweld of om politieke redenen zijn ze weggegaan uit hun geboorteland. Toen de vluchtelingenstroom jaren geleden massaal op gang kwam, sprak iedereen erover. Het was wereldnieuws. Nauwkeurig werden statistieken bijgehouden waaruit bleek hoeveel mensen de tocht over het water al dan niet overleefd hadden. Nu kopt een krant af en toe nog over de 'Turkije deal' of over de politieke problemen die het asielzoekersbeleid met zich meebrengt. Maar wie bekommert zich over al die mensen die tot op de dag van vandaag de gevaarlijke oversteek wagen? Die van huis en haard verdreven worden? Die dag in dag uit moeten zien te overleven? Velen hebben hun familie en al hun bezittingen moeten achter laten. Ze zijn hun geld kwijt, hun diploma's zijn niet geldig in Europese landen. Wat kunnen zij beginnen? Ooit begonnen zij aan hun levensgevaarlijke reis in de hoop op een betere toekomst. Velen van hen zijn niet verder gekomen dan een opvangkamp of een vluchtelingenkamp. Elke dag moeten zij zien te overleven. Er is voedseltekort, er is weinig of geen medische hulp. Dagen zijn leeg en doelloos. Asielprocedures duren soms jarenlang en worden keer op keer uitgesteld. Is dat niet uitzichtloos?

Gastvrijheid in de praktijk

Nee, we kunnen als christen niet alle vreemdelingen en vluchtelingen herbergen. Dat is onmogelijk. Wat kunnen we wel? We kunnen gastvrij zijn in de manier waarop we hen tegemoet treden. Een hartelijk woord, een blik van warmte, een aardig gesprek kan zoveel betekenen als je alles bent kwijtgeraakt. Misschien kunt u 'vreemdelingen' die in Nederland wonen eens uitnodigen voor een maaltijd of voor een kerkdienst? Mogelijk kunt u iets betekenen op een evangelisatiepost. Misschien kunt u een deel van uw vrije tijd besteden als vrijwilliger in een opvangkamp in het buitenland of asielzoekerscentrum in Nederland? Sommige kerkelijke gemeenten verzamelen kleding, speelgoed enz. Deze goederen worden onder deskundige begeleiding van Bijzondere Noden bezorgd bij o.a. vervolgd christenen in Arabische landen.

En wat als u praktisch niet kunt helpen? Dan kunt u misschien wel doen wat de barmhartige Samaritaan deed. U kunt 'penningen geven' aan de waard (BN) om berooide mensen te ondersteunen. Bijzondere Noden helpt o.a. op het Griekse eiland Lesbos in kamp Moria, een voormalige militaire basis waar ruimte is voor 3.000 mensen. Momenteel wonen daar... 20.000 mensen (zomer en winter!) in plastic tentjes. Een deel slaapt 's nachts in de open lucht tussen ratten en kakkerlakken. Als 'handen van de kerk' verleent Bijzondere Noden daar hulp door het verstrekken van 'overlevingspakketten'. Uw giften voor dit project zijn meer dan welkom! Zo kunnen we namens u 'gastvrij' zijn.

Engelen geherbergd

Aan de Bijbelse herbergzaamheid of gastvrijheid is een zegen verbonden. De apostel schrijft in Hebreeëën 13 vers 2b: 'Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend engelen geherbergd.' Toen Abraham op zekere dag drie vreemdelingen op zijn tent zag afkomen, wist

hij niet dat het engelen waren. Hij nodigde de mannen hartelijk uit en zette hen het beste voor dat hij had (Gen. 18). Zijn neef Lot nodigde de twee mannen die bij hem kwamen eveneens uit in zijn huis. Ook hij wist niet dat het twee engelen waren (Gen. 19). Beiden hebben in hun gastvrijheid onwetend engelen geherbergd. We denken in dit verband ook aan Rachab. Bij haar kwamen geen engelen die om onderdak vroegen, maar verspieders. Dankzij het feit dat zij hen onderdak verleende, mocht ze delen in Gods eeuwige zegen. Wat een rijke beloning!

Christelijke naastenliefde

Tot slot... 'En vergeet de herbergzaamheid niet.' Wij mochten opgroeien in een welvarend land. Materieel gezien leven we in een van de rijkste delen van deze wereld. Wij mogen vrij naar de kerk gaan. Wij worden (nog) niet vervolgd omdat we christen zijn. Christus verliet eenmaal de hemelse heerlijkheid. Hij had letterlijk niets toen Hij op aarde kwam. Voor Hem was niet eens plaats in de herberg. De Heere Jezus wachtte enkel vijandschap. Nergens had Hij een veilig thuis. Hij moest zeggen: 'De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd nederlegge.' Toch kwam Hij. Niet voor Zichzelf. Hij kwam tot eer van Zijn Vader en om Zijn arme bruid, die zichzelf door de zonde in deze ellende had gebracht, te verlossen van het grootste kwaad en haar te brengen tot het hoogste goed. Hij ging tijdens Zijn leven het land door, goed en goeddoende. Toch werd Hij versmaad en veracht. Hij wilde lijden en sterven. Hij wilde opstaan en ten hemel varen om een plaats te bereiden voor de Zijnen, zodat er voor hen straks een eeuwig Thuis komen mag zijn. In Zijn Vaderhuis is er plaats voor miljoenen vluchtelingen die door genade op de vlucht zijn voor de straf op de zonde. Het zal eenmaal een schare zijn die niemand tellen kan, uit alle talen, natiën en tongen. Wat denkt u... Zou iemand die iets van dit wonder van genade mag ervaren, niet gastvrij of herbergzaam zijn?

Jannie Kranendonk-Gijssen
Voorlichter Bijzondere Noden

PROJECTEN

LESBOS – HULP AAN VLUCHTELINGEN

Nog steeds komen in Europa vluchtelingen aan via de Griekse kust. Alleen al op het eiland Lesbos stranden dagelijks mensen die alles in hun thuisland hebben achtergelaten en hopen op een veilig bestaan in Europa. Beslissingen blijven echter lang uit, waardoor maar enkele vluchtelingen door mogen naar Athene voor hun verdere procedure.

Moria, één van de kampen op Lesbos, is een voormalige militaire basis waar ruimte is voor zo'n 3.000 mensen. Inmiddels wonen in en rond het kamp meer dan 20.000 vluchtelingen. De hygiëne is problematisch, waardoor er talloze ziekten ontstaan. Mensen leven vaak met vier gezinnen in een tent van vier bij vier meter of in een eigen klein tentje. De vluchtelingen komen veelal uit een traumatische situatie van ellende en geweld, maar in plaats van dat ze in Europa veiligheid ontvangen, zijn ze onderworpen aan angst, stress en (seksueel) geweld. De situatie verslechtert hun mentale gezondheid. Bijna een kwart van de kinderen tussen zes en achttien jaar heeft zelfmoordgedachten en velen hebben zichzelf ernstig verwond of hebben één of meerdere pogingen gedaan tot zelfmoord. Andere kinderen lijden aan paniekaanvallen, angst, agressieve uitbarstingen en nachtmerries.

Hoe helpt BN?

Afgelopen jaar heeft Bijzonder Noden in samenwerking met stichting Euro Relief gezorgd voor goed onderdak voor gezinnen in het kamp. Voorheen had elk gezin in een barak een paar vierkante meter voor zichzelf, dat werd afgeschermd met dekens. Dit zorgde echter voor problemen op het gebied van hygiëne, brandveiligheid en privacy. Eén van de barakken is nu gerenoveerd zodat deze mensen een waardiger en veiliger onderkomen hebben.

Dit jaar helpen we in het voorzien van de meest noodzakelijke eerste levensbehoeften en helpen we de vluchtelingen te overleven. Zo geven we pampers aan gezinnen met baby's en jonge kinderen. Omdat er geen huisvesting is voor nieuwkomers worden er tenten en pallets gekocht om toch iets van onderdak te kunnen bieden.

Het verhaal van Noman

De negentienjarige Noman uit Afghanistan is alleen op Lesbos. Zijn familie heeft hem in een zekere nacht stiekem verlaten. Noman noemt aarzelend een reden voor het onverwachte en onaangekondigde vertrek van zijn familie. 'Mijn oom zei al eerder dat ik veranderd was. Hij wilde niet dat ik christen zou zijn.' Moeilijke dagen volgen. 'We sliepen met z'n achten in een tent. Hoe moest ik hier mijn dagen doorkomen? Ik was maar aan het piekeren. Ik voelde me depressief.' Toch getuigt Noman: 'Ik ben dankbaar voor alles wat God me geeft. Zelfs voor de tent waar ik in slaap; God heeft me een dak boven m'n hoofd gegeven.'

Lees het indrukwekkende verhaal van Noman op www.bijzonderenoden.nl/noman.

EGYPTE – SOEDANESE VLUCHTELINGEN

In Egypte bevinden zich al jarenlang veel vluchtelingen uit de Nuba mountains (Soedan). De oorzaak? Geweld, hongersnood en ziekten tijdens de burgeroorlog tussen het noorden en zuiden van Soedan. Het aantal burgerslachtoffers is één van de hoogste sinds de Tweede Wereldoorlog. Nog altijd is deze regio zeer onveilig. Hierdoor kunnen de duizenden vluchtelingen uit dit gebied, die al jarenlang in het oosten van Caïro verblijven, niet terugkeren naar hun eigen land. De vluchtelingen leven in armoedige omstandigheden, met nauwelijks hulp van de Egyptische overheid of de UNHCR. Ook hebben ze te maken met discriminatie en geweld van de lokale bevolking. Vooral vrouwen en kinderen hebben het

zwaar. Vaak worden ze zelfs aangesproken met 'abd' – slaaf. Binnen deze groep is er ook een kleine christelijke minderheid die vanwege hun geloof nog méér te lijden heeft onder discriminatie.

Hulp vanuit de kerk

Te midden van al deze pijn en ellende bevinden zich tien christelijke Soedanese gemeenten. Vaak hebben de gemeenteleden behoefte aan medische zorg vanwege de burgeroorlog waar ze uit gevlucht zijn, maar ook door de gevolgen van vluchtelingendiscriminatie in Egypte. Door hun benarde situatie kunnen ze zich echter weinig veroorloven. Daarom steunt Bijzondere Noden deze gemeenten in het verlenen van eerste levensbehoeften, zoals medische behandelingen. Ook wordt er pastorale zorg geboden.

IRAK – HULP AAN VLUCHTELINGEN

April 2017

Hartverscheurend is de aanblik van Maryam, een veertienjarig Jezidi-meisje, dat enkele maanden geleden vrijgelaten is door IS. Op haar elfde werd ze ontvoerd en verloot onder verschillende mannen. Hakkellend stoot ze wat woorden uit: 'Meteen na de eerste tien minuten dat ik ontvoerd was, werd ik verkracht. Daarna dagelijks, meerdere keren per dag. Twee keer werd mijn arm gebroken. Mijn moeder is nog steeds spoorloos en mijn vader heeft mij verstoten omdat ik onrein ben geworden.' Haar ogen staan leeg. Er is geen uitdrukking van wanhoop of angst op haar gezicht. Geen tranen. Ze vertelt zakelijk, zonder emoties. Wel heeft ze een zenuwtrek op haar gezicht en hakkelt ze, waarschijnlijk een gevolg van de verdovende middelen die ze toegediend kreeg. Op de vraag hoe ze de toekomst voor zich ziet, antwoordt ze: 'Ik wil niets. Mijn leven is voorbij.'

December 2018

Bijna twee jaar later vragen we opnieuw hoe het met haar gaat. 'Het voelt alsof Bijzondere Noden mij heeft geadopteerd', glimlacht ze. Ze hakkelt nog steeds, maar haar ogen staan heel anders. Haar vader heeft haar weer onder zijn hoede genomen en ondanks hun Jezidische afkomst bezoekt Maryam de Bijbelschoollessen van de protestantse kerk. Ze volgt nu nailessen en durft voorzichtig weer te hopen op een betere toekomst. 'Gods zegen', wenst ze ons in het Nederlands toe.

Hulp in Irak

Volgens officiële cijfers zijn 2,8 miljoen mensen op de vlucht geslagen in Irak. Velen vluchten naar het 'veilige' Noord-Irak, of verblijven in verschillende buurlanden. Veel vluchtelingen zitten op dit moment in een uitzichtloze situatie. Ze hebben weinig hoop op terugkeer en geen mogelijkheden om in hun huidige verblijfplaats een bestaan op te bouwen.

Veranderde levens

'De steun van Bijzondere Noden en de bijbehorende kerken verandert veel levens in Irak', vertelt dominee Marten. In samenwerking met werkgroep Hulp Irak zijn er ruim veertig vrachtwagens vol hulpgoederen (o.a. kleding, schoenen, levensmiddelen, persoonlijke verzorgingsmiddelen, schoolmeubilair en kinderwagens) van Nederland naar Irak vertrokken. Naast hulpverlening voor de lichamelijke nood bieden we ook psychosociale hulpverlening. 'We zien ernstig getraumatiseerde mensen genezen en stukje bij beetje durven deze mensen weer hoop te koesteren', vertelt dominee Marten verder. 'Jullie steun is ook een kanaal dat door de Heere God gezegend wordt om veel Jezidi's en moslims tot verandering te laten komen en hen naar de juiste weg te leiden. "Jullie hebben een grote blijdschap in ons hart gebracht", horen we van hen terug. Ik zou daarom aan iedereen, jongeren, kinderen en volwassenen, willen vragen om de mensen in Irak niet te vergeten, zodat de Irakezen niet zullen denken "ons leven is afgelopen", maar dat ze de Heere Jezus leren kennen door de liefde die de kerken aan hen laten zien.'